

Zpětný odběr výrobků dle § 38 zákona č. 185/2001 Sb.

09/2006

Zajistit zpětný odběr použitých výrobků nabídnutých ke zpětnému odběru jsou povinny právnické osoby nebo fyzické osoby oprávněné k podnikání, které výrobky uvedené v § 38 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o odpadech“) vyrábí nebo uvádí na trh v České republice výrobky zahraničního výrobce (dále jen „povinná osoba“), a to bez ohledu na výrobní značku a do výše, které za vykazované období stanovené podle odstavce 10 tohoto ustanovení vyrobí nebo doveze.

Povinnost zpětného odběru se vztahuje na následující komodity:

- oleje jiné než surové minerální oleje a surové oleje z živičných nerostů, přípravky jinde neuvedené ani nezahrnuté obsahující nejméně 70 % hmotnostních olejů, jsou-li tyto oleje podstatnou složkou těchto přípravků,
- elektrické akumulátory,
- galvanické články a baterie,
- výbojky a zářivky,
- pneumatiky,
- elektrozařízení pocházející z domácností [§37g písm. f)]. Na zpětný odběr elektrozařízení pocházejícího z domácností se dále vztahuje § 37n.

Podrobnosti provedení zpětného odběru jsou ošetřeny vyhláškou č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, ve znění pozdějších předpisů.

Základní povinnosti a teze zpětného odběru:

Povinnost zpětného odběru se vztahuje na výrobky dodávané spotřebiteli, který je definován zákonem č. 643/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, jako „fyzická nebo právnická osoba, která nakupuje výrobky nebo užívá služby k jiným účelům než pro podnikání s těmito výrobky nebo službami“. Osoby vyrábějící nebo uvádějící na trh výrobky, které nejdou do oběhu spotřebiteli, nejsou povinnými osobami ve smyslu § 38 zákona o odpadech.

Zpětný odběr se vztahuje na všechny uvedené použité výrobky bez ohledu na datum jejich výroby, resp. uvedení na trh, tedy i na ty, které byly vyrobeny, nebo uvedeny na trh v ČR kdykoliv před datem 23. února 2002. Vznik povinnosti se nevztahuje k datu výroby nebo uvedení výrobku na trh v ČR, ale k datu v souvislosti se zbavováním se výrobku (spotřebitel vyřazuje výrobek v době nabytí platnosti zpětného odběru, ten se stává použitým a předává ho povinné osobě). Zpětný odběr se nevztahuje na výrobky, které se staly odpadem (podle § 3 zákona o odpadech) před jejich předáním povinné osobě.

V případě, že fyzická osoba (občan obce) nevyužije systém zpětného odběru použitých výrobků, nakládá s nimi jako s komunálním odpadem nebo nebezpečnými složkami komunálního odpadu podle obecně závazné vyhlášky obce dle § 17 zákona o odpadech a

odkládá je na místa určená obcí.

Zpětný odběr použitého výrobku lze odmítnout v případě, že použitý výrobek z důvodu kontaminace ohrožuje zdraví osob, které zpětný odběr provádějí (např. vyhláška č. 184/1999 Sb., kterou se stanoví postup hodnocení rizika nebezpečných chemických látek pro zdraví člověka, vyhláška č. 89/2001 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací podle kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli).

Dle vyhlášky č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu (příloha č. 5 - seznam odpadů, které je zakázáno ukládat na skládky všech skupin nebo využívat na povrchu terénu a odpady, které lze na skládky ukládat jen za určitých podmínek) je zakázáno skládkování odpadů vznikajících z výrobků podléhajících povinnosti zpětného odběru (výjimkou jsou pneumatiky, jsou-li používány jako technologický materiál pro technické zabezpečení a uzavírání skládky v souladu s provozním řádem skládky).

Povinná osoba

- musí použité výrobky nabídnuté ke zpětnému odběru odebrat od spotřebitele bez nároku na úplatu a dále zajistit jejich využití nebo odstranění v souladu se zákonem o odpadech a prováděcími právními předpisy, a to do konce kalendářního roku následujícího po kalendářním roce, v němž byly odebrány,
- je povinna informovat spotřebitele prostřednictvím posledního prodejce (právnícká osoba nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, která prodává spotřebiteli výrobky podléhající zpětnému odběru) o způsobu provedení zpětného odběru výrobků. Informaci o možnostech zpětného odběru svého výrobku poskytuje povinná osoba poslednímu prodejci obvyklým způsobem (např. v průvodní dokumentaci, na dodacím listu, letákem nebo elektronicky - internetem),
- musí zajistit dostupnost míst zpětného odběru jako míst prodeje výrobků, tzn. zřídit minimálně jedno místo zpětného odběru v každé obci nebo v každém městském obvodu nebo městské části, kde se prodejny těchto výrobků nachází.
- zpracovává o plnění povinností zpětného odběru roční zprávu za uplynulý kalendářní rok a zasílá ji na MŽP do 31. března (požadavky na obsah této zprávy jsou uvedeny v § 20 vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů, formulář roční zprávy je uveden v příloze č. 19 vyhlášky č. 383/2001 Sb.),
- může na základě písemné dohody s obcí využít ke splnění své povinnosti systém sběru a třídění komunálních odpadů stanovený touto obcí. I v tomto případě musí být proveden zpětný odběr použitých výrobků bez nároku na úplatu (náklady spojené se zpětným odběrem nese povinná osoba).

Poslední prodejce

- je povinen při prodeji výrobků, na které se vztahuje povinnost zpětného odběru, předat prvotní informace od povinných osob o způsobu zajištění jejich zpětného odběru přímo spotřebiteli. Informace musí minimálně obsahovat:

a) název, adresu a telefonní spojení místa zpětného odběru,

- b) druhy zpětně odebíraných výrobků,
- c) provozní dobu místa zpětného odběru,
- d) upozornění na bezplatnost zpětného odběru,

- v případě, že tak neučiní, je povinen použité výrobky bezplatně odebrat přímo v provozovně, a to bez nároku na úplatu od spotřebitele, po celou provozní dobu a bez vázání odebrání použitých výrobků na nákup nového zboží,
- v případě provádění zpětného odběru přímo v provozovně posledního prodejce musí být místo zpětného odběru použitých výrobků zřetelně označeno nápisem "Místo zpětného odběru použitých výrobků", přičemž slova "použitých výrobků" mohou být nahrazena názvem výrobku, který se na tomto místě odebírá (např. místo zpětného odběru pneumatik). Toto označení musí být čitelné z míst přístupných pro spotřebitele.

Provozovatel místa zpětného odběru

- je povinen na požádání spotřebiteli vystavit potvrzení o zpětném odběru výrobku s náležitostmi stanovenými prováděcím právním předpisem.

Výrobce elektrozařízení dále zajistí informování spotřebitele dle § 38 odst. 4 písm. a) až c),

Kontrolní činnost v oblasti zpětného odběru

Kontrola a vymáhání plnění povinností zpětného odběru je úkolem České inspekce životního prostředí, která může na základě zjištěných nedostatků uložit sankci dle § 66 odst. 3 písm. g) zákona o odpadech až do výše 10 000 000 Kč tomu, kdo nezajistí zpětný odběr použitých výrobků určených ke zpětnému odběru nebo nesplní jinou povinnost související se zpětným odběrem.

Současný stav zpětného odběru

K posuzování a vedení evidence ročních zpráv povinných osob o plnění povinnosti zpětného odběru v rámci České republiky je pověřen Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. M. - Centrum pro hospodaření s odpady. Každoroční vyhodnocení zpětného odběru v podobě Analýzy zpětného odběru výrobků dle § 38 zákona o odpadech počínaje rokem 2002 naleznete na <http://ceho.vuv.cz/> .